

Models of personal maturity integration in the context of sexual orientation: results of an empirical study

Oleksandr Konev

"KROK" University, Kyiv

<https://orcid.org/0000-0001-8359-0250>

Abstract. *The study analyzes models of personal maturity integration among LGBTQI+ and heterosexual individuals. Two dominant structures were identified: an emotional-creative model (self-acceptance, creativity, connectedness) in the LGBTQI+ group and a structural-functional model (responsibility, autonomy, life philosophy) in the heterosexual group. The findings have practical relevance for psychotherapy, support of vulnerable groups, and intersectional approaches.*

Keywords: *intrapersonal maturity, LGBTQI+, psychological well-being, psychological adaptation, sexual orientation.*

Моделі інтеграції особистісної зрілості в контексті сексуальної орієнтації: результати емпіричного дослідження

Олександр Конев

Університет економіки та права "КРОК", м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-8359-0250>

Анотація. *У дослідженні проаналізовано моделі інтеграції особистісної зрілості серед ЛГБТІК+ та гетеросексуальних осіб. Виявлено дві провідні структури: емоційно-креативну (самоприйняття, креативність, контактність) у ЛГБТІК-групі та структурно-функціональну (відповідальність, автономність, життєва філософія) у гетеросексуальній. Результати мають прикладне значення для психотерапії, підтримки вразливих груп та інтерсекційних підходів.*

Ключові слова: *внутрішньоособистісна зрілість, ЛГБТІК, психологічне благополуччя, психологічна адаптація, сексуальна орієнтація.*

Представлено результати емпіричного дослідження моделей інтеграції особистісної зрілості у двох групах респондентів – представників ЛГБТІК-спільноти та гетеросексуальних осіб. Дослідження базується на теоретичній моделі особистісної зрілості, розробленій О. С. Штепою, яка передбачає інтеграцію 10 ключових рис: від синергічності та глибини переживань – до автономності, самоприйняття й відповідальності [1].

У вибірці дослідження взяли участь 100 респондентів, серед яких 60 осіб ідентифікували себе як гетеросексуальні, а 40 – як представники ЛГБТІК-спільноти. Збір даних здійснювався в онлайн-форматі з використанням анонімної анкети, розповсюдженої через соціальні мережі та цільові спільноти. Такий спосіб рекрутингу забезпечив залучення осіб із різною сексуальною ідентичністю, віком, рівнем освіти та досвідом соціальної взаємодії.

Використання опитувальника особистісної зрілості О. С. Штепи дозволило оцінити рівень реалізації десяти інтегративних рис особистості, які формують загальну модель психологічної цілісності [1].

Аналіз результатів продемонстрував виразні міжгрупові відмінності. У групі ЛГБТІК-респондентів спостерігається домінування моделі емоційно-креативної інтеграції: найбільш вираженими рисами стали креативність, контактність, самоприйняття та синергічність. Ці характеристики відображають емоційну гнучкість, відкритість до досвіду, здатність до емпатійного контакту та прийняття себе – що, ймовірно, є адаптивною відповіддю на досвід маргіналізації та необхідність інтегрувати множинні аспекти ідентичності [2; 3].

У гетеросексуальній групі виявлена протилежна тенденція: структура інтеграції особистісних рис орієнтована на автономність, відповідальність і життєву філософію. Така модель може інтерпретуватись як функціональна, раціонально зорієнтована, більш стабільна в межах усталених соціальних норм, однак потенційно менш чутлива до контекстів гнучкої ідентичності та соціальної невизначеності. У такий спосіб формуються дві умовні моделі зрілості – емоційно-рефлексивна та структурно-функціональна – що відображають не лише особистісні, а й соціокультурні відмінності між групами.

Кореляційний аналіз виявив суттєві відмінності у механізмах інтеграції особистісної зрілості залежно від сексуальної ідентичності респондентів, що дозволяє говорити про наявність якісно різних моделей досягнення внутрішньої узгодженості. У ЛГБТІК-групі найсильніші кореляційні зв'язки інтегрального показника зрілості виявлено з такими рисами, як креативність ($r = 0,61$), контактність ($r = 0,57$), самоприйняття ($r = 0,49$), синергічність і глибина переживань. Це свідчить про те, що психологічна цілісність у цій групі досягається за рахунок емоційної гнучкості, відкритості до досвіду, інтерперсональної чутливості та здатності трансформувати складні переживання у продуктивну інтеграцію. Такий вектор особистісного зростання може розглядатися як адаптивна відповідь на хронічний соціальний тиск, стигматизацію, досвід невидимості та дискримінації, які притаманні сексуальним меншинам [2; 3].

У гетеросексуальній групі натомість кореляційна модель зрілості спирається на структурно-функціональні характеристики: найвищі зв'язки зафіксовано для відповідальності ($r = 0,55$), автономності ($r = 0,51$) та життєвої філософії ($r = 0,49$). Це вказує на те, що інтеграція у межах цієї підгрупи досягається через раціональне планування, самостійність у прийнятті рішень, етичну рефлексію та орієнтацію на сталі внутрішні принципи. Така модель узгоджується з більш класичним уявленням про психологічну зрілість як

контрольовану, логічно організовану систему, що функціонує в умовах стабільних соціальних норм.

Ці дані підтверджують висновки Р. Ма і Н. Ельс-Квест [4] щодо важливості інтерсекційного підходу у вивченні ідентичності, коли внутрішня структура особистості формується не лише під впливом індивідуальних рис, а й у відповідь на багаторівневі соціокультурні виклики. Відтак, емоційно-креативна модель ЛГБТІК-групи не є "відхиленням" від норми, а відображенням іншого – адаптаційного – способу бути інтегрованим у контексті високого соціального тиску.

У свою чергу, персон-центрований підхід (Голоско, Скіннер, Рашанда) [5] і модель альтернативного DSM (Ріденауер, Льюїс, Во) [6] підкреслюють, що психологічна зрілість є динамічною і контекстно залежною системою, а отже – потребує гнучких критеріїв оцінки й розуміння. Такий підхід відкриває простір для розширеного тлумачення зрілості як ресурсу – не лише індивідуального, а й соціально-психологічного – що дозволяє особистості функціонувати в умовах амбівалентності, стигми або нестабільності.

Отримані результати мають як теоретичне значення (розширення уявлень про множинність моделей інтеграції), так і прикладне – для психотерапевтичної практики, розробки програм підтримки вразливих груп та формування культурно чутливої психологічної допомоги.

Список використаних джерел

1. Bowlby, J. (1988). *A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development*. Basic Books.
2. Brewster, M. E., Motulsky, W., Chan, A., Berg, E., & Kim, V. (2023). Romantic attachment, LGB minority stress, and mental health. *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, 1–22. <https://doi.org/10.1080/10538720.2023.2286367>.
3. Carone, N., Mirabella, M., Innocenzi, E., Quintigliano, M., Antoniucci, C., Manzi, D., Lingiardi, V. (2023). The intergenerational transmission of attachment during middle childhood in lesbian, gay, and heterosexual parent families through assisted reproduction: The mediating role of reflective functioning. *Attachment & Human Development*, 1–27. <https://doi.org/10.1080/14616734.2023.2292053>.
4. Christian, E. (2020). *Attachment styles and relationship satisfaction among same-sex couples: A closer look using qualitative and quantitative approaches* [Doctoral dissertation, University of California, Los Angeles]. ProQuest Dissertations Publishing.
5. Diamond, L. M., & Lucas, S. (2004). Sexual-minority and heterosexual youths' peer relationships: Experiences, expectations, and implications for well-being. *Journal of Research on Adolescence*, 14(3), 313–340. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2004.00077.x>.
6. Elizur, Y., & Mintzer, A. (2003). Gay males' intimate relationships: Attachment style and relationship quality. *Journal of Family Psychology*, 17(3), 419. <https://doi.org/10.1111/1475-6811.00057>.